

Sometun kuukausitapahtumat, verkostokysely ja xTune

Eija Kalliala, Otavan Opisto
30.5.2014

Tämä teos on lisensoitu

[Creative Commons Nimeä-Jaa samoin 4.0 Kansainvälinen -käyttöluvalla.](#)

Sisällys

Sometu	2
Kuukausitapahtumat	2
Palaute	3
Linkkejä	5
Verkostokysely	6
Sometusta saatu hyöty ja ilo	9
Sosiaalisen median edistäjät ja esteet	10
Kehittämisehdotuksia	11
Sosiaalisen median yhteisöt viiden vuoden kuluttua	13
Linkkejä	16
Parvityöskentelyyn xTune-palvelu	17
Käyttäjäkyselyt	17
Taidot	18
Parvet	20
Sometun xTunen käyttö loppuu	21
Linkkejä	21
Liite 1. Sometun verkostokyselyn taulukot	22

Kuviot

Kuvio 1. Eri ikäisten osuus Sometun verkostokyselyyn vuosina 2009, 2011 ja 2014 vastanneista	6
Kuvio 2. Miten vastaajat eri vuosina löysivät Sometu-verkoston?	7
Kuvio 3. Vastanneiden osallistumisaktiivisuus eri vuosina	7
Kuvio 4. Vastaajien tieto- ja viestintätekniikan käyttökokemus vuosina	8
Kuvio 5. Opetuksen kehittämisen osuus vastaajien työstä	8
Kuvio 6: Uniikin kirjautumiset Sometun xTuneen kuukausittain lokakuusta 2012 toukokuuhun 2014	21

Taulukot

Taulukko 1. Sometun kuukausitapahtumat aikajärjestyksessä	2
Taulukko 2. Sometun xTunen roolit	17
Taulukko 3. Suosituimmat taidot, joita xTuneen liittyneet sometulaiset määrittivät itselleen ...	18
Taulukko 4. Haetuimmat taidot xTunen parvissa	19
Taulukko 5. Eniten asiantuntijaviestejä keränneet Sometun xTunen parvet	21

Sometu

Sometu eli Sosiaalinen media oppimisen tukena -verkosto syntyi 16.11.2007 Otavan Opiston pajassa verkottamaan kokeilevan ja tavoitteellisen yhteistyön sekä avoimen ja sulautuvan oppimisen kehittäjiä. Verkostolle perustettiin Ning-ympäristö <http://www.sometu.fi/> , johon kevääseen 2014 mennessä oli liittynyt noin 5000 käyttäjää. Sometun nettikätilöinti tai verkostotarhurointi on ollut osa ESR-rahoitteisen AVO-hankkeen toimintaa (AVO1-hanke, Avoimet verkostot oppimiseen vuosina 2008 - 2012 ja AVO2-hanke, Avoimuudesta voimaa oppimisverkostoihin vuosina 2012 - 2014).

Verkossa työskentelyn lisäksi Sometu on järjestänyt Qelluntai-kesätapahtumia, pikkujouluja, kuukausitapahtumia, taskulounaita sekä yhteisöllistä työskentelyä vuotuisessa Hämeenlinnan ITK-konferenssissa.

Kuukausitapahtumat

Vuosina 2013 – 2014 Sometun kuukausitapahtumissa yhdistettiin verkkotyöskentely paikalliseen kasvokkaiseen työskentelyyn. Paikallisia tiloja varattiin parhaimmillaan kahdeksalta paikkakunnalta: Helsingistä, Lahdesta, Hämeenlinnasta, Tampereelta, Jyväskylästä, Vaasasta, Oulusta ja Rovaniemeltä. Osallistujat, jotka eivät päässeet paikalliseen tilaan, jaettiin ryhmiin Ilona IT:n tarjoaman Adobe Connect -videoneuvottelun break out -tiloihin.

Taulukko 1. Sometun kuukausitapahtumat aikajärjestyksessä

Aika	Teema	Alustajat	Osallistujia
15.5.2014	Avoimet oppimateriaalit	Vesa Linja-aho ja Tarmo Toikkanen	24
24.4.2014	Uusi OPS	Jukka Tulivuori	13
20.3.2014	Muuttuva koulu ja BYOD	Mikko Jordman	28
17.1.2014	Ensiversio ilmiöoppaasta	Anne Rongas	9
14.11.2013	Mitä lisäarvoa some tuo opetukseen ja oppimiseen	Anne Rongas ja Jere Rinne	20
4.10.2013	Internet Snowden-paljastusten jälkeen	Elias Aarnio ja Ville Venäläinen	26
24.5.2013	Tulevaisuuden taidot ja niiden arviointi	Eija Kalliala	10
19.4.2013	Oppikirja uusiksi	Anne Rongas	15

14.3.2013	Oppimisprosessin muotoilu	Tarmo Toikkanen ja iTEC-hankkeen opettajia 16 Euroopan maasta	54
15.2.2013	Avoin päätöksenteko yhdistyksissä ja verkostoissa	Antti Poikola ja Raimo Muurinen	17
18.1.2013	Parvityö	Janne Ruohisto ja Kari A. Hintikka	38

Palaute

Kuukausitapahtumista kerättiin palautetta marraskuusta 2013 lähtien. Palautteissa oli ruusuja ja risuja niin alustajille kuin järjestäjillekin.

Alustuksia kiitettiin, niistä saatiin uusia ajatuksia ja vinkkejä arkeen. Kuitenkin niihin toivottiin lisää konkreettisia esimerkkejä. Joistain palautteista paistoi, että ryhmäkeskusteluista huolimatta jotain ”jäi hampaankoloon”: alustuksen aihepiiriin olisi pitänyt johdattaa paremmin, alustus ei vastannut otsikkoa ja osallistujan odotuksia tai osallistujan mielestä esitetyt ideat olivat liian kaukana oppilaitoksen arjesta. Muutamat palautteen antajat pahoittelivat myöhästymistään, teknisiä ongelmiaan tai keskittymiskykynsä herpaantumista.

14.11.2013: ” Alustus oli hauskan persoonallinen kaikkea en kuullut, sillä välillä Microsoft päivitti konettani ...”

” En tuntenut soocia aiemmin, joten jäin siitä aika ulos. minun olisi pitänyt käydä niillä sivuilla etukäteen. Samaan aikaan yritin vielä saada mikkiä toimimaan...”

17.1.2014: ” Alustus oli hyvä, perusteltiin asian tärkeyttä. Konkreettisia esimerkkejä lisää, lähdekirjallisuutta olisi voinut mainita.”

20.3.2014: ” Sain hyviä ajatuksia parin viikon päässä olevaan reksiseminaarin BYOD-työpajaan, kiitos Mikko ja aktiiviset osallistujat!”

24.4.2014: ” Myöhästyin vähän siitä, joten en voi oikein kommentoida. Osallistuin siis verkossa. Jukka alusti selkeästi ja asiantuntevasti aiheesta ja alustus selkeytti ymmärrystä opsin rakenteesta ja TVT:n osuudesta siinä. Konkreetteja esimerkkejä olisi voinut olla vielä lisää.”

15.5.2014: ”En ehtinyt ihan alkuun jolloin alustus oli jo enimmäkseen ohi :(Dialoginen ote oli hyvä koko kaksituntisen ajan Vesalla ja Tarmolla.”

Ryhmätöitä haittasivat ongelmat osallistujien mikrofoneissa; joissain ryhmissä vain yksi tai kaksi puhuivat, muut chattailivat. Palautteissa ehdotettiin, että joka ryhmällä olisi nimetty vetäjä ja

tuloksia koottaisiin Adobe Connectin note-laatikon sijaan sellaiseen paikkaan, johon kaikki voisivat kirjoittaa yhtäikaa.

“Muiden näkemyksiä on aina mielenkiintoista kuulla. Valmiit kysymykset helpottivat asiaan pääsyä mutta olivatko ne oikeassa suhteessa osallistujien kokemustasoon? Tulokset jäivät melko vaatimattomiksi ainakin tekniikan ja aikataulun vuoksi. Ryhmäkesustelun yhteenvetokin on taitolaji.”

“OK. Pienryhmässä oli mukava keskustella muustakin kuin annetusta aiheesta.”

“On hyvä, että mukana ihmisiä eri tasoisia ihmisiä (siis oppilaitoksia, eka, toka ja kolmas aste). Näin pääsee yli organisaatioita pohtimaan asioita. Käyttökokemuksia on aina hyvä jakaa. Se synnyttää uusia ajattelemisenpolkuja.”

“Teimme ryhmätyötä siihen meille annettuun Notes-ikkunaan. Toimi huonosti, kun yksi kirjoitti ja muut eivät voineet kirjoittaa yhtäikaa. Ei siis tullut keskustelua vaan ””yksinpuhelu””.”

“Jähmeä alku, sitten olisi ollut keskusteltavaa ja aika jo loppuikin... ehkä tarkempi ohjeistus, kuka kirjaa ja mitä kirjataan (esim. montako pampulaa).”

“Hyödyllisiä näkemyksiä ja kokemuksia muilta opettajilta.”

“Kiinnostavaa oli kuulla lukiodien BYOD - hankinta toiveista. Muistiinpanojen tekemisen ryhmähuoneessa olisi voinut neuvoa ennen ryhmiin jakoa. Vaikutti hyvältä toiminnallisuudelta. “

“Tuossa on mietittävää. Ehkä noin lyhyissä ryhmätyöissä itse työ on tärkeämpi kuin sen tulos ja purku. oli kuitenkin kiva kuulla muiltakin.”

Palautteissa oli runsaasti ruusuja ja rakentavia kehittämis ehdotuksia.

“Hyvin järjestetty. Verkossa (Adobe Connect) pystyi näpäkästi seuraamaan luentoa ja pienryhmiin jako onnistui erinomaisesti. Kiitos. Helppo osallistua.”

“Kumma että aihe ei kiinnosta isompaa joukkoa...”

“Tuntui, että linjoilla oli paljon ihmisiä vain kuuntelemassa tai eivät osanneet tai saaneet mikkiä toimimaan. Ehkä ryhmätyöskentely ei oikein toimi tällaisessa ympäristössä?”

“Ehkä kutsussa voisi mainita selvemmin, että noinkin paljon aikaa varataan ryhmätyöhön ja että sitä varten kannattaa tarkistaa, että on mikki käytettävissä. Jos kaikilla etäosallistujilla olisi ollut mikit ja olisi ollut oikeasti yhtä aikaa työstettävä dokumentti, niin olisi toiminut paljon paremmin.”

“Tekijänoikeuksista voisi pitää samantapaisen istunnon. Nämä vetäjät tuntuivat tietävän niistä todella paljon. Ainakin itse osallistuisin.”

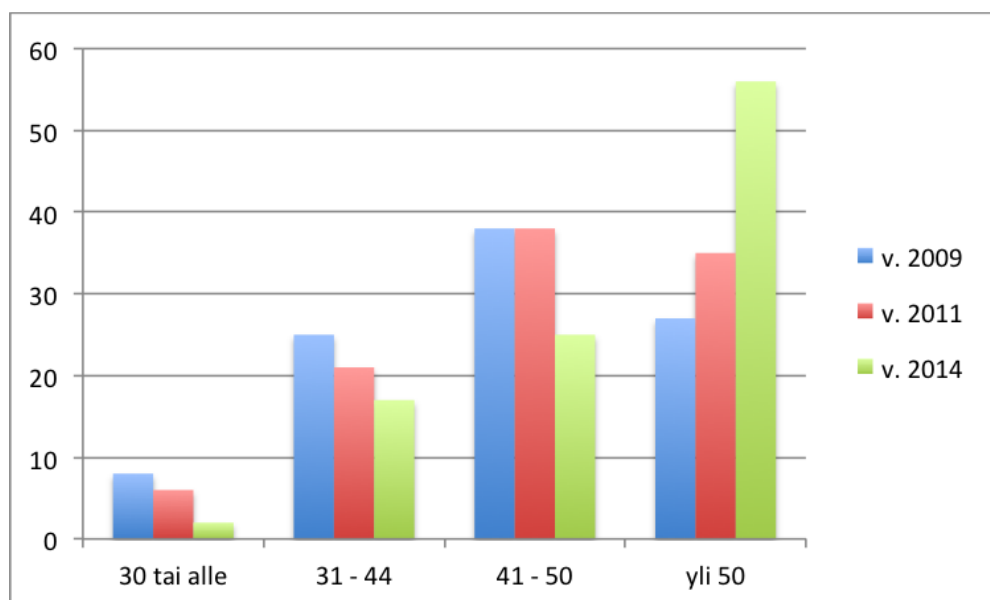
Linkkejä

- Eija Kalliala: Sometulaiset läsnä lähellä ja etäällä. Artikkelit SeOppi-lehdessä 1/2014
<http://eoppimiskeskus.fi/tietopalvelut/seoppi/julkaistut-artikkelit/item/400-sometulaiset-l%C3%A4sn%C3%A4-l%C3%A4hell%C3%A4-ja-et%C3%A4ll%C3%A4>
- Sometun kuukausitapahtuma, kokoelma LeMillissä
<http://lemill.net/community/people/Eija/collections/sometun-kuukausitapahtuma>
- Sometun kuukausitapahtumat
<http://sometu.wikispaces.com/Sometun+kuukausitapahtumat>

Verkostokysely

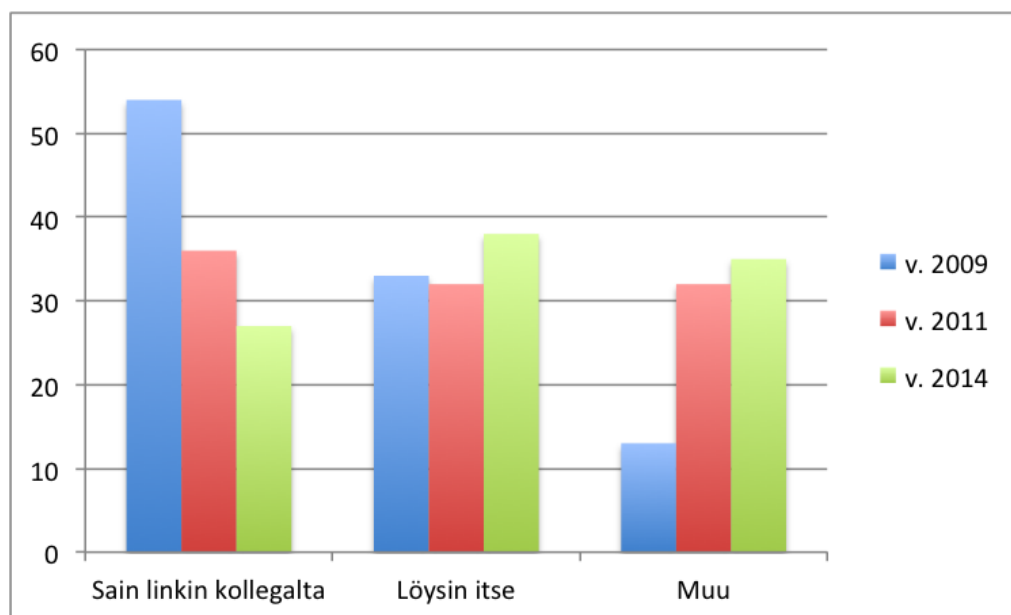
Sometulaiset vastasivat verkostokyselyyn vuosina 2009, 2011 ja 2014. Vastausprosentit jäivät alle 15 prosentin, joten kyselyn tuloksia ei voi yleistää koskemaan koko Sometu-verkostoa vaan ainoastaan vastaajia. Joka kyselyyn vastasi kuitenkin yli sata sometulaista, joten eri vuosien vastausten vertailu kuvanee jotain sosiaalisen median verkostoista ja tieto- ja viestintätekniikan opetuskäytön muutoksista vuosina 2009 – 2014. Kyselyiden vastausten taulukot ovat liitteessä 1.

Joka kyselyssä naisten osuus vastaajista oli yli 60 %, vuonna 2014 peräti 71 %. 30-vuotiaiden tai sitä nuorempien osuus vastanneista väheni kysely kyselyltä, kun taas yli 50-vuotiaiden osuus kasvoi.

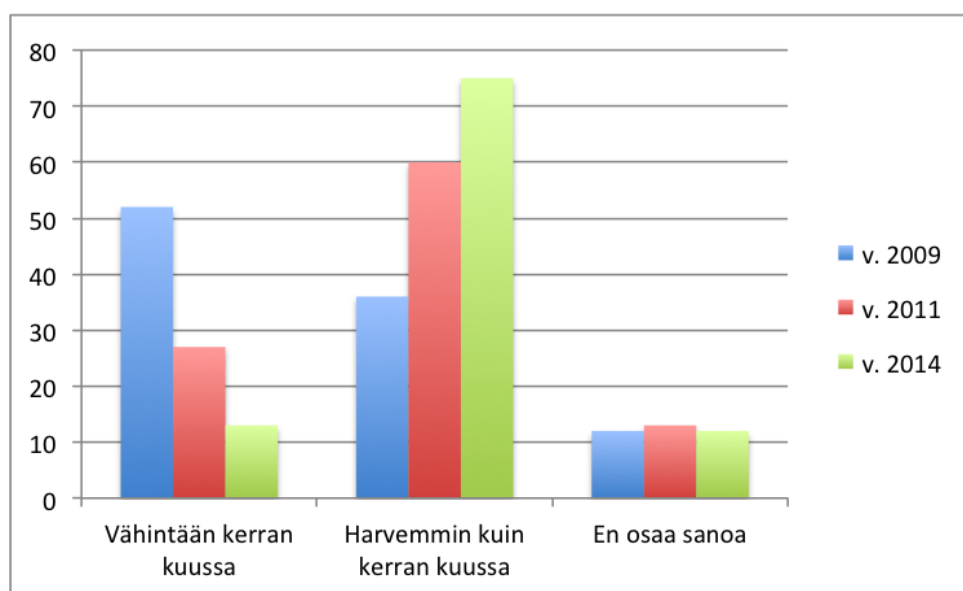
Kuvio 1. Eri ikäisten osuus Sometun verkostokyselyyn vuosina 2009, 2011 ja 2014 vastanneista.

Yli 60 % vastaajista oli joko löytänyt Sometun itse tai saanut linkin kollegalta. Moni vastaaja kertoi löytäneensä Sometun jossain koulutustilaisuudessa.

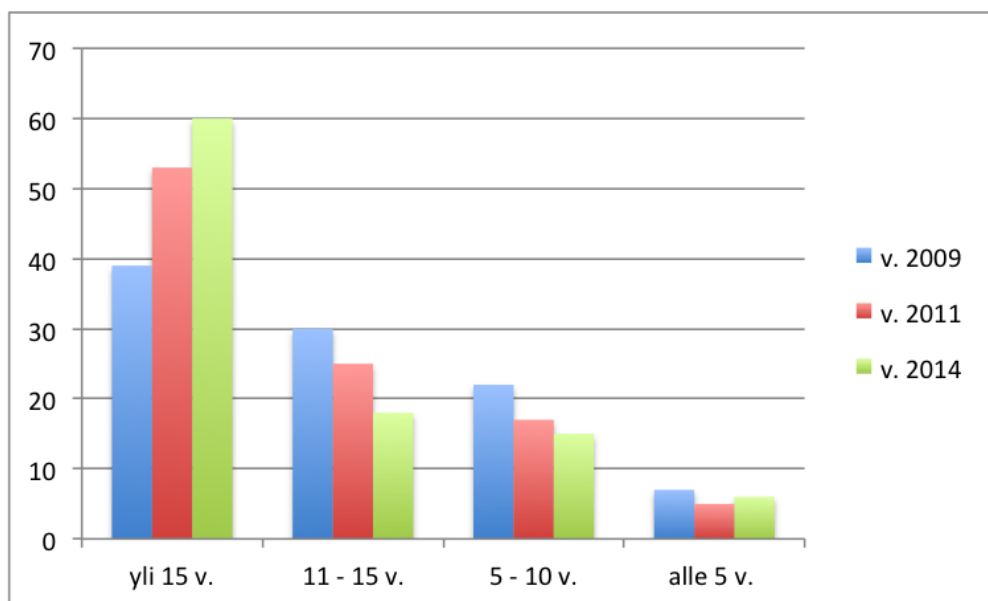
Kuvio 2. Miten vastaajat eri vuosina löysivät Sometu-verkoston?

Osallistumisaktiivisuus on selvästi vähentynyt: verkoston toimintaan vähintään kerran kuussa osallistuneita oli vuonna 2009 yli puolet vastanneista, vuonna 2011 vain reilu neljäsosa ja vuonna 2014 hiukan yli kymmenesosa.

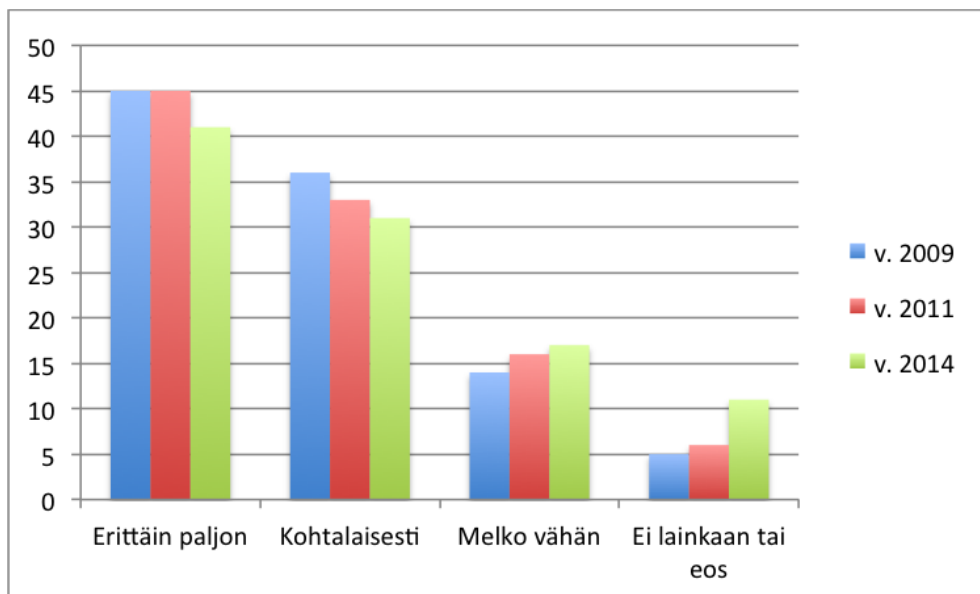
Kuvio 3. Vastanneiden osallistumisaktiivisuus eri vuosina.

Sometu-verkoston järjestämiin tapahtumiin osallistumista ei kysytty vuonna 2009. Vuosien 2011 ja 2014 vastaajista reilu kolmasosa oli osallistunut Sometu-verkoston järjestämiin tapahtumiin. Osallistumisesteenä mainittiin työkiireet ja pitkät välimatkat. Vuoden 2011 kyselyssä muutama tuore sometulainen valitti, ettei löytänyt tapahtumia sekavan tuntuista Ning-ympäristöstä.

Kuvio 4. Vastaajien tieto- ja viestintätekniikan käyttökokemus vuosina.

Vastaajien tieto- ja viestintätekniikan yli 15 vuoden käyttökokemus oli viidessä vuodessa kasvanut vuoden 2009 noin 40 %:sta vuoden 2014 60 %:iin.

Kuvio 5. Opetuksen kehittämisen osuus vastaajien työstä.

Kaikkien kyselyjen vastaajista yli 70 % kertoi omassa työssään kehittävänsä opetusta erittäin paljon tai kohtalaisesti.

Sometusta saatu hyöty ja ilo

Monet vastaajat kertoivat saaneensa Sometusta kontakteja ja vertaistukea, vastauksia kysymyksiin, ideoita ja uusia näkökulmia sekä mahdollisuuden seurata oman alan kehitystä. Vuonna 2011 jotkut kertoivat saaneensa verkostosta paljon sen alkuaikoina, mutta huomanneensa, että aktiiviset keskustelut olivat jo siirtyneet uusiin verkostoihin.

Poimintoja vuoden 2014 vastauksista

“Pysyn tässä päivässä. Tiedonjanoni tulee tyydytettyä ja saan myös välitettyä mielestäni tärkeitä asioita niin työstä kuin tähän aikaan liittyvästä!”

“Olisin aika yksinäinen tässä työelämän vaiheessa kun kollegani haluavat vain eläkkeelle ja minä vain sometun en sammaloidu. Nuoret tekevät minut nuorekkaammaksi.”

“Olen pysynyt mukana uusissa tuulissa ja tiedän paremmin missä mennään. Joskus tosin mennään aika kovaa ja korkealla ja ei aina pysy mukana.”

“Verkosto oli liittymiseni alkuaikoina 4-5 vuotta sitten todella tärkeä. Se oli keskeinen tiedonsaantikanava sosiaalisesta mediasta ja oppimisesta. Myöhemmin esim. Twitter on tullut tässä mielessä tärkeämmäksi. Alkuaikoina (ensimmäiset 1-2 vuotta) kävin sivustolla varmasti päivittäin, nykyään harvemmin kuin kerran kuussa.”

“Vinkkejä, miten voidaan hyödyntää tieto- ja viestintätekniikkaa opetuksessa ja tietoa uusista ohjelmista ym.”

Poimintoja vuoden 2011 vastauksista

“Sosiaalisen median opetuskäytön kenttä hahmottuu verkoston kautta ja alalla toimivista ihmisistä on jonkinlainen käsitys. Kiinnostavia artikkeleita, tutkimustuloksia ym. löytyy verkostoa seuraamalla.”

“Vinkkejä, mitä tällä alueella tapahtuu. Rohkaisua kokeilla uusia juttuja.”

“Alussa olin aktiivinen ja sain täältä ajatuksia omaan työhöni. Viimeisen vuoden aikana en juurikaan ole osallistunut verkoston toimintaan.”

“En ole ollut aktiivinen, on jotenkin monimutkainen ulkoasu, joten menee aikaa tutkia mistä minkäkin toiminnon saa ja kenelle viestit menee.”

“Vinkkejä arjen työhön ja inspiraatiota.”

“Konkarit ja kokeilijat yhdistyvät.”

“Starojen nimet tulevat tutuiksi.”

“Sama mielenkiinto yhdistää, tietoa ja koulutusta. Vien myös verkostolta saamaani tietoa eteenpäin omassa organisaatiossani.”

Poimintoja vuoden 2009 vastauksista

“Vertaistukea ja tietoa muiden samoista asioista kiinnostuneiden kanssa.”

“Sometun jäsenet ovat eturivin kehittäjiä. Seuraamalla sometua pysyy ajan tasalla ja saa ideoita omaan toimintaan.”

“On mukava tietää, että on olemassa yhteisö, jolta voi kysyä sosiaalisesta mediasta melkein mitä tahansa, ja todennäköisesti saa vielä vastauksiakin.”

“En olisi mistään muualta löytänyt näitä keskusteluja ja tietoja. Upeaa! Hengenpelastaja!”

“Parasta on kuulla kollegojen kokemuksia, niin hyviä kuin huonojakin.”

“Verkosto tukee työtä silloin, kun työympäristössä ei ole aikaa tai kiinnostusta sosiaaliselle medialle ja sen kehittämiselle.”

“Vinkkejä omaan toimintaan, yhteisö, jolta kysyä ongelmatilanteissa, tietoja siitä, mitä on meneillään.”

Sosiaalisen median edistäjät ja esteet

Vuosina 2011 ja 2014 vastaajia pyydettiin kertomaan, mitkä asiat edistävät ja mitkä hankaloittavat sosiaalisen median käyttöä omassa toiminnassa.

Vastaajien mielestä sosiaalisen median käyttöä edistävät osaamisen kehittäminen, rohkeus, ennakkoluulottomuus, innostus, vertaisoppiminen, vertaistuki ja johdon tuki, samoin hyvät laitteet ja nettiyhteydet sekä toimivat, selkeät, helppokäyttöiset ja edulliset sovellukset, joilla saavuttaa nopeasti tarvitsemiaan sisältöjä ja verkostoja myös kansainvälisesti.

Heidän mielestään sosiaalisen median käyttöä hankaloittavat eniten ajan ja osaamisen puute. Muita hankaloittavia asioita ovat laitteiden kuten älypuhelimien tai luokan tykin puute, heikot nettiyhteydet, tuen puute, oppilaitoksen ohjeistus ja tekninen infrastruktuuri, alakoulussa myös somepalveluiden ikäraajat. Lisäksi mainittiin tekijänoikeus-, yksityisyydensuoja- ja tietoturvaongelmat, somepalveluiden liiallisuus ja sekavuus, salasana- ja tiedon tulva.

sekä pedagogisen ajattelun puute, kun somemaailmaan turhan usein mennään teknologia edellä.

Muutama vastaaja kiteytti osuvasti: asenteet, välineet ja resurssit sekä edistävät että estävät sosiaalisen median käyttöä.

Kehittämisehdotuksia

Kehittämisehdotuksia annettiin runsaasti. Ning-ympäristöön tarvittaisiin käyttöohjeita ja ympäristöä voisi selkiyttää esimerkiksi siivoamalla pois vanhat ryhmät ja keskustelut. Tapahtumia, niin kasvokkaisia kuin videoneuvotteluin toteutettuja, pitäisi järjestää enemmän. Yksi toivoi verkostoviestien napakoittamista, toinen taas piti niitä mahtavina tietopaketteina. Muutamat moittivat verkostoa sisäpiiriläisyydestä, johon ulkopuolisena on vaikea päästä mukaan.

Poimintoja vuoden 2014 vastauksista

“Toivottavasti verkosto jatkaa toimintaansa ja pysyy aktiivisena.”

“Jos halutaan toiminnalle tavoitteellisuutta, niin se edellyttäisi mielestäni tavoitteen tai tavoitteita. Sitten resurssin ja jonkun tahon joka toimintaa johtaa.”

“Selvemmat emailit - nyt paljon tekstiä, pienellä prantillä - ei ole aikaa lukea koko viestiä.”

“Esimerkkicaseja, voi kun saisi kiertäviä mentoreita/tutoreita.”

“Vaikea kysymys. Periaatteessa Sometussa olevat toiminnot ovat ok, mutta näyttää siltä kuin aika olisi kuitenkin ajanut ohi. Kannattaisiko siivota pois kaikki ne ryhmät, joilla ei ole ollut toimintaa tämän vuoden puolella? Kun katsoo eri ryhmien viimeistä aktiivista toimintapäivää, tulee väistämättä tunne, että jengi on jo vaeltanut muualle. Havainto ei kannusta olemaan aktiivinen itsekään.”

“Järjestäkää kiva koulutus ilta ruokineen pääkaupunkiseudulla. Ilta koulutus/lauantaina. Veso nimellä...voi saada työpaikan maksamaan.”

“Enemmän vielä webinaareja, ja tallenteiden osalta jonkinlaiset soocit , joilla testattaisiin tallenteen sisällön sisäistämistä -> palvelisi omien innovaatioiden ja tuotosten synnyttämistä.”

“Yhtenäisempää ja jäsentyneempää toimintaa, mutta en tiedä voiko elävä verkosto toimia näin.”

Poimintoja vuoden 2011 vastauksista

“Verkoston sivujen selkiyttäminen on edelleen kesken, kuukausitapahtumia.”

“Jotenkin olisi mukavempaa, että näkyvemmin olisi esillä ne verkostot ja keskustelut, jotka ajankohtaisesti päivittyvät. Turhauttaa innostua jostakin aiheesta ja olla jo kommentoimassa, kunnes tajuaa, että tätähän on pohdittu vuonna 2008 ja kukaan ei ole siellä sen jälkeen käynyt.”

“Roskapostin välttäminen. Minulle on tullut jo muutama selvästi koneella käännetty sähköposti, en tiedä miksi, mutta nimenomaan tätä kautta.”

“Eipä juuri mitään. En pidä Ningistä ympäristönä ollenkaan. Tänne on tultava varta vasten etsimään keskusteluja ja niiden seuraaminen on vaikeahkoa. Käytännössä tarvitsisin parempia syötteitä vieraillakseni useammin.”

“Tällaiselle aloittelijalle selkokieleistä ohjeistusta.”

“Olen suhteellisen tyytyväinen. Toisaalta eri tapahtumat ja toimijat muodostavat sivustaseuraajalle ajoittain sekavan kokonaisuuden, jossa voi olla vaikea hahmottaa, kuka ja mikä hanke toimii missäkin ominaisuudessa ja on mukana minkäkin tapahtuman järjestämisessä. Siksikin mukaan lähteminen tapahtumiin yms. saattaa olla vaikeaa, kun viestit ja keskustelut eivät aina avaudu ulkopiiriläiselle.”

“Portaalin merkitys minulle ehkä vähentynyt, ajankohtaiset keskustelut ovat siirtyneet muualle.”

“Joku henkilökohtaisesti kertoisi miten itse on tähän tullut mukaan ja mitä siitä saa. Vaikka vähän naistenlehtimäisesti. Kamalasti valikoita ja sanoja etusivulla heti, ihan ahdistaa kun ei tiedä mistä nurkasta tarttuisi kiinni.”

“Verkosto voisi tukea alueellisten tai aiheittaisten kasvokkaisten tapaamisten syntyä. Esim. Keski-Suomen sometut tai avoin yliopiston ja vapaan sivistystyön sometut.”

Poimintoja vuoden 2009 vastauksista

“Yhteisen materiaalin tuottaminen, esim. ning-palvelun tekniset ohjeet ja palvelun käyttötavat, pieniä klippejä eri aiheista.”

“Toivon selkeämpää esitystä - sisäänpäin lämpeävää, vaikea saada selvää mistä puhutaan.”

“Säännölliset teemoitetut videokonferenssit voisivat olla pop. Jonkinlaista tukea (esim. ohjeiden muodossa) pienimuotoisten työpajojen tms. järjestämiseen omalla paikkakunnalla.”

“Toivottavasti säilyy asiallisena ja aktiivisena kanavana!”

“Palvelu pois yksityisyydensuojan kehitysmä USA:sta. Niin kauan kuin Privacy Act ei koske kuin USA:n omia kansalaisia sikäläisiä palveluita kannattaa välttää kuin ruttoa.”

“Vaikea ehdottaa, hallinta tulee varmasti ongelmaksi kun jäseniä ja toimintaa on paljon - alkaa näyttää sekavalta etusivu.”

“Missä vaiheessa täytyy organisoida? Kuinka suuri joukko voi olla yhteisö, ilman ohjausta? Kansainvälistymisen haasteet...”

Sosiaalisen median yhteisöt viiden vuoden kuluttua

Kyselyyn vastanneita pyydettiin kuvaamaan ajatuksiaan omasta tai organisaationsa toiminnasta sosiaalisen median yhteisöissä viiden vuoden kuluttua. Useimmat vastaajat näkivät sosiaalisen median käytön lisääntyvän voimakkaasti viidessä vuodessa. Tosin osa vastaajista valitti, ettei heillä ole organisaatiota, osa taas sitä, että organisaatiossa sosiaaliseen mediaan ja tieto- ja viestintätekniikkaan suhtaudutaan kielteisesti. Muutamat visioivat olevansa viiden vuoden kuluttua eläkkeellä.

Vuoden 2009 kyselyyn vastanneiden mukaan viidessä vuodessa sosiaalisen median opetuskäyttö ja avoimet materiaalit ja ympäristöt lisääntyvät, tekniset ongelmat katoavat, sähköposti korvautuu yhteisöpalveluilla, ja tieto- ja viestintätekniikka videoneuvotteluineen tarjoaa joustavia etä- ja aikuisopiskelumahdollisuuksia. Vuoden 2011 kyselyyn vastanneiden mukaan toisaalta mobiilisovellusten ja pilvipalveluiden opetuskäyttö lisääntyy, toisaalta pirstaleiset some-palvelut toivottiin jäsentyvän hallittaviksi kokonaisuuksiksi. Vuoden 2014 kyselyyn vastanneiden mukaan sosiaalisen median käyttö lisääntyy jatkuvasti ja muuttuu osaksi opetuksen, viestinnän ja työskentelyn arkea.

Poimintoja vuoden 2014 vastauksista

“Siitä on tullut vielä orgaanisempi osa viestintää. Todennäköisesti sitä ei enää kutsuta sosiaalisiksi mediaksi koska kaikki media on silloin sosiaalista.”

“sähköiset yo-kirjoitukset monilukutaidon merkityksen kasvu yhteisöt ovat arkipäivää”

“Etäkokoukset ovat lähes syrjäyttäneet face-to-face -tapaamiset. Paljon yhteisiä verkkoprojekteja yhteisöideni kesken.”

“ongelmana on johtoporras, jolta puuttuu visio siitä, että millaiseksi maailma muuttuu. Sosiaalisen median työkaluja pitäisi kokeilla rohkeasti, hyljätä huonot ja ottaa käyttöön soveltuvat.”

“Pilvipalvelut arkea. Paperia ei enää oppimateriaalina vuosiin.”

“Vallalla on monimuotoinen erilaisia työvälineitä käyttävä kulttuuri, mobiilit tai sen kaltaiset välineet ottavat vallan. Erilaiset teknologiat ottavat jalansijaa, seinä alkaa puhua....”

“Toivottavasti opetus on tuotteistettu moduuleiksi, jotka ovat somessa opiskelijoiden vapaassa käytössä - etäopiskelu mahdollistuu oikeasti.”

Poimintoja vuoden 2011 vastauksista

“Toivon, että omat tekniset taidot ovat monipuolistuneet ja tietoturva on kehittynyt niin paljon, että rajoitteita sos.median opetuskäytölle on vielä vähemmän kuin nyt. Toivon, että skeptisesti suhtautuvat kollegat ovat muuttaneet asenteitaan eikä sos. median opetuskäyttöä pidetä enää jonninjoutavana puuhasteluna.”

“Pieni yksittäinen innostunut porukka jatkaa innostumistaan, mutta yhä edelleen lanseeraa muun väen keskuuteen asioita siten, että ne eivät ota myöhemmin tuulta alleen. Samaten sellaisia mitkä pitäisi saada kaikkien ilmoilla "nyt heti" pantataan viikkoja siten, että innostuneidenkin innostus laantuu ja idealla ei ole enää mitään merkitystä.”

“Toiminta on osa normaalia arkea, kuin kuvailisi puhelimen käyttöä soittamiseen työssä tänään.”

“käyttö lisääntyy koko ajan. täydennyskoulutuksista osa suoritetaan kokonaan sos median välinein.”

“Sosiaalinen media ja verkko-opetus on arkipäivää, sähköposti korvautuu jollain muulla tehokkaammalla välineellä.”

“Työelämä on myös integroitunut paremmin oppilaitoksen toimintaan. Kansainvälisyys ja virtuaalinen liikkuvuus ovat osa opiskelua.”

“Toivottavasti tämä sinkoilu laantuu ja löydetään joitain hyviä työkaluja.”

“Volyymi kasvaa, laatu ei”

“Työntekijät kommunikoivat enimmäkseen koneilla. Yhteisöllisyys hajoaa kun löyhä kahvipöytäjutustelu poistuu ja hoidetaan koneilla asiat lyhyellä komentokielellä. Oppilaita ohjataan verkossa, koska kouluopetus "leviää" koulusta ulos.”

“Toivon, että syntyy standardeja, joita noudatetaan. Nykyinen käytäntö vie liikaa resursseja, ei liene tarkoitus että opettajalla ei ole vapaa-aikaa ollenkaan, jos alkaa käyttää sosiaalisen median välineitä opetuksessaan.”

Poimintoja vuoden 2009 vastauksista

“Matkustamisen tarve pienenee - yhteys kollegoihin helpottuu.”

“Opetus ja oppimiskäsitys sekä välineistö tulee radikaalisti muuttamaan seuraavan 10 vuoden sisällä, joten on hyvä luoda itselleen valmiuksia vastata haasteeseen”

“Uskon sen edelleen olevan muutamien aktiivisten kokeilijoiden "oma juttu".”

“Suomen lakien mukaan opetus on julkista ... ehkä se joskus toteutuu.”

“Käyttö varmasti lisääntyy, sillä Sosiaalisen median koulutuksen myötä koko opettajakunta tulee vuoden 2009 aikana tutuiksi eri välineiden kanssa ja sitä kautta alkavat käyttää tietoja ja taitojaan opetuksessa.”

“Tietotekniset ongelmat ovat tuntemattomia, sujuva nopea kuvankäsittelymuodot arkipäivää. Lainsäädäntö on selvä jne”

“Toivon, että olen edelleen mukana, entistä aktiivisemmin. (Minulla on ehkä sitten laajakaista...) Toivon, että työyhteisössäkkin jäsenillä olisi aikaa ja intoa osallistua.”

“email pääasiallisena viestinnän muotona on saatu korvattua yhteisöpalvelujen tekniikalla ja rss-syötteiden automatisoituneella käytöllä”

“enemmän vielä kansainvälisissä verkostoissa”

“Tämä on nyt vasta alkua ja näyttää tietenkin ihan vanhanaikaiselta 5 vuoden kuluttua. Toivoisin, että syntyisi enemmän esim. copy right -vapaiden kuvien tuotantoa. Tyyliin käytä tätä kuvaa opetuksessa vapaasti.”

“Sosiaalista mediaa hyödynnetään etäopetuksessa. Esim. kirjasto voisi järjestää tiedonhaun opetusta siellä.”

“Avoimet ympäristöt yleistyvät - kunta säästäisi.”

“Luonteva osa toimintaa niin viestinnässä kuin opetustyössä. Avannut oppilaitosta sekä digiympäristöön että ihan paikkakunnalla. Opiskelijoiden osaamisen esittämiskanava.”

“Kontaktit lujittuvat ja lisääntyvät. Nettivälitteinen aikuiskoulutus kehittyy.”

Linkkejä

- Sometun Ning-ympäristö <http://www.sometu.fi/>
- Sometun wiki <http://sometu.wikispaces.com/>
- Pauliina Mäkelän kooste vuoden 2011 kyselyn vastauksista
<http://www.slideshare.net/PauliinaMakela/sometu-jsenkysely-2011>

Parvityöskentelyyn xTune-palvelu

Sometussa päätettiin kokeilla Janne Ruohiston Intunexin kehittämää xTune-palvelua, joka tukee parvityöskentelyä ja palkittiin eEemeli-kilpailussa ITK-konferenssissa vuonna 2012.

Parvityöskentelyssä jaetaan ongelmia, projekteja ja unelmia, joihin halutaan apua niiltä, joilla on osaamista ja kiinnostusta kyseisiin aiheisiin.

Sometun xTune-pilotin valmistelut aloitettiin syyskuussa 2012. Ydinjoukko, jossa olivat Sometusta Eija Kalliala, Tarmo Toikkanen, Anne Rongas ja Ville Venäläinen ja Intunexista Janne Ruohisto ja Jere Eriksson, määritteli alkuun muutaman sometulaisille tyypillisistä taidoista koostuvan roolin (Taulukko 2). Lokakuun puolivälin jälkeen parvityöskentelystä kiinnostuneet sometulaiset saivat kutsun xTuneen. Vuoden 2012 pilottivaiheen jälkeen sometulaiset saivat xTunen käyttöönsä toistaiseksi.

Taulukko 2. Sometun xTunen roolit.

Rooli	Roolin asiantuntijoiden lukumäärä xTunessa
yrittäjyys	50
tutkimustyö	51
yhteisömanageri	46
sosiaalisen median osa-alueet	118
sosiaalinen media organisaatioissa	120
koulutus, opetus ja oppiminen	143
opetusteknologia	107

Suurimmat ongelmat Sometun xTunessa olivat kirjautumisessa. Palvelu on kehitetty organisaatioille, joissa tunnukset ovat samalla domain-alueella. Sometu on itseorganisoitunut verkosto, jonka jäsenillä on monenlaisia sähköpostitunnuksia. Uusille jäsenille xTunesta lähetetty sähköpostikutsu saattoi turhan herkästi joutua roskapostiin tai juuttua spämmisuodattimeen.

Käyttäjäkyselyt

XTunen kehittäjät kysivät käyttäjiltä mielipiteitä ja kehittämisehdotuksia verkkopalvelustaan joulukuussa 2012 ja huhtikuussa 2014 (ks. linkit).

Joulukuussa 2012 Sometun xTunessa oli 127 asiantuntijaa, joista 27 eli 21 % vastasi kyselyyn. Vastanneet pitivät xTunea selkeänä ja helppokäyttöisenä. Parhaiten se tuntui soveltuvan nopeisiin, konkreettisiin ongelmiin liittyviin pyrähdyksiin, ideointiin ja tiedonmuodostukseen, isoon yritykseen tai verkostolle, jolla on yhteisiä tavoitteita. Asiantuntijat reagoivat nopeasti avuntarpeeseen, lurkkijatkin oppivat ja vasta-alkajat pääsivät helposti mukaan.

Kehittämis ehdotuksia tuli runsaasti, ja monet niistä toteutettiin, kuten selkeämpi jäsentely, projektin kevyempi käynnistys ja liitetiedostot, mutta mahdollisuutta määrittellä jotkin parvet Sometun hengen mukaisesti avoimiksi ei ainakaan vielä voitu toteuttaa.

Huhtikuussa 2014 Sometun xTunessa oli 218 asiantuntijaa, joista 18 eli 8 % vastasi kyselyyn. Vastaajat pitivät edelleen xTunea selkeänä ja käyttivät sitä nopean asiantuntija-avun etsimiseen, ideointiin ja yhteistyöhön. Palvelu voisi toimia paremmin jossain organisaatiossa kuin hajanaisessa Sometu-verkostossa.

Taidot

Jokainen xTuneen liittynyt määritteli aluksi taidot, joita osaa tai joista on kiinnostunut (Taulukko 3). Taidot voitiin hakea myös käyttäjän LinkedIn-profiilista.

Taulukko 3. Suosituimmat taidot, joita xTuneen liittyneet sometulaiset määrittelivät itselleen.

Taito	Taitoa osaavien tai siitä kiinnostuneiden lukumäärä xTunessa
sosiaalinen media	126
yhteistyö	114
verkostoituminen	111
opetus ja oppiminen	108
organisointi	105
tiimityö	99
kirjoittaminen	93
tekijänoikeudet	91
viestintä- ja vuorovaikutustaidot	91
englannin kieli	90
etätyö	90

fasilitointi	90
kouluttaminen	90
sosiaalisen median palvelut	90
motivointi	87

Parven perustaja puolestaan määritteli, millaisia taitoja parvessa tarvitaan (Taulukko 4). Näiden määrittelyjen perusteella xTune auttoi kutsumaan parveen ne henkilöt, joilla oli kiinnostusta ja osaamista parvessa tarvittavissa taidoissa.

Taulukko 4. Haetuimmat taidot xTunen parvissa.

Taito	Parvien lukumäärä, joissa kyseistä taitoa tarvitaan.
yhteistyö	88
sosiaalinen media	82
opetus ja oppiminen	70
verkostoituminen	64
organisointi	62
xTune	60
opetusteknologia	50
sosiaalisen median palvelut	46
tiimityö	38
kirjoittaminen	38
viestintä- ja vuorovaikutustaidot	36
fasilitointi	36
crowdsourcing	30
tekijänoikeudet	28
kouluttaminen	26

Parvet

Sometun xTunessa eniten asiantuntijaviestejä keräsivät AVO-hankkeen hengen mukaisesti parvet, joissa käsiteltiin avoimia oppisisältöjä, Wikipediaa ja Open-Sancoré-ohjelmistoa. Myös Sometun xTune-pilotti, koulutusvienti, tulevaisuuden taidot ja oppiminen sekä pelillisuus keräsivät runsaasti näkemyksiä asiantuntijoilta. Nopeat täsmäpyrähdykset taas syntyivät konkreettisista ongelmista kuten kysymyksistä tekijänoikeuksista tai tiettyyn tarkoitukseen sopivista sosiaalisen median palveluista, samoin Sometun 5-vuotispäivän lehdistötiedotteen laatimisesta ja kuukausitapahtumien paikallisista järjestelyistä.

Parvityön idea ei auennut kaikille: jotkut viestivät parvissa samoin kuin muissa sosiaalisen median verkostopalveluissa ja muutamat mainostivat tulevia tapahtumia.

Parvien perustamista kevennettiin vuoden 2012 käyttäjäkyselyn kehittämis ehdotusten mukaisesti. Jokainen uusi jäsen saattoi perustaa parven jostain itselleen akuutista ongelmasta tai projektista, ja kutsua asiantuntijoita avukseen. Monissa näin perustetuissa parvissa syntyi hedelmällistä keskustelua, mutta ei kaikissa. Muutamat uusien parvien perustajista hämmentyivät, kun joukko asiantuntijoita ryntäsi tarkentavilla kysymyksillään ja ideoillaan auttamaan heitä, kun he ehkä olivat kuvitelleet vain esittelevänsä itseään.

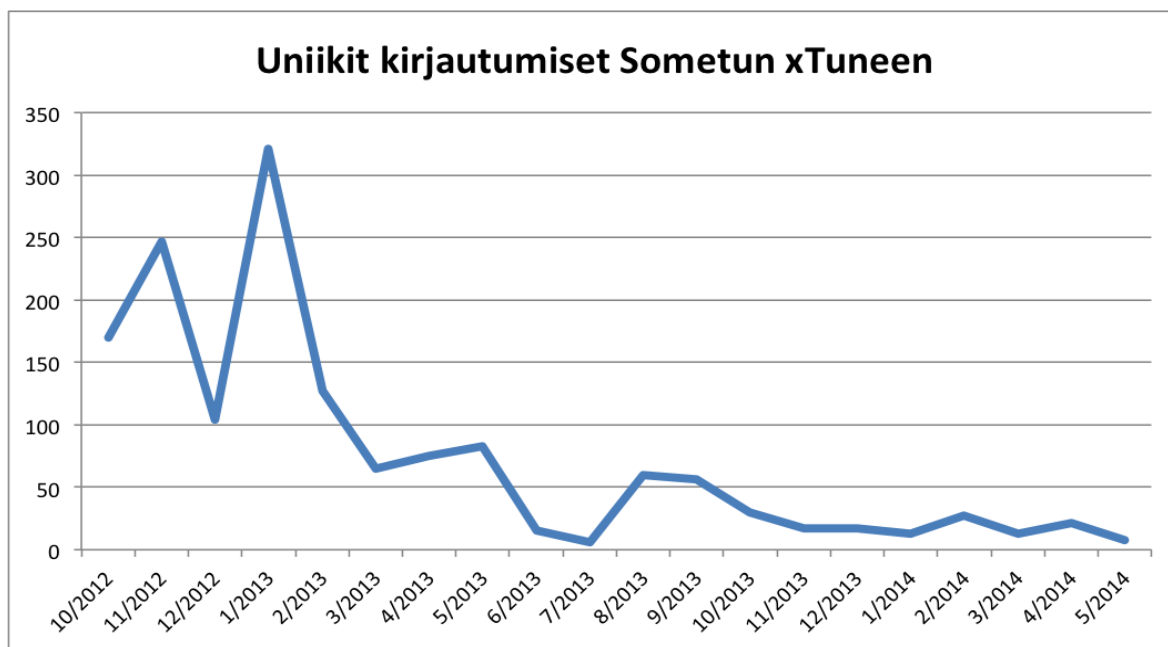
Taulukko 5. Eniten asiantuntijaviestejä keränneet Sometun xTunen parvet.

Parvi perustettu	Parven teema	Viestien lukumäärä
20.1.2013	Miten argumentoida rakentavasti avointen oppisisältöjen puolesta?	76
21.11.2012	Miten saada avoimet oppiresurssit käyttöön kouluissa?	68
14.12.2012	Sometun xTune-pilotti	52
30.1.2013	Sometu ja wikipedia EDUCA:an 2014	51
20.10.2012	Open-Sankoré	46
19.8.2013	Koulutusosaamisen ja sosiaalisen oppimisen innovaatioiden vienti maailmalle	45
17.10.2012	Some koulussa - lukiossa fysiikan ja matematiikan kursseilla	42
21.5.2013	Tulevaisuuden taidot ja niiden arviointi	39
22.1.2013	Aikamatka oppimisen ja koulun tulevaisuuteen	38
18.1.2013	Projektin pelillistäminen	35

Sometun xTunen käyttö loppuu

Toukokuun 2014 lopussa Sometun Ningin xTune-keskusteluryhmässä oli 134 sometulaista. Sometun xTunessa oli 219 asiantuntijaa ja 177 parvea, kun parviin lasketaan myös sertifikaatit ja roolit sekä poistetut parvet. Ilman niitä parvia oli 127. Asiantuntijoista parisenkymmentä ei ollut määritellyt itselleen taitoja eikä sen vuoksi saanut parvikutsuja.

Alkuun xTunen käyttö oli aktiivista, mutta hiipui vähitellen (Kuvio 1). Kun aktiivisuus väheni, parvipyrähtelyt eivät enää toimineet. Huhtikuussa 2014 päätettiin, että Sometun xTunen käyttö lopetetaan toukokuun 2014 lopussa.

Kuvio 6: Uniikin kirjautumiset Sometun xTuneen kuukausittain lokakuusta 2012 toukokuuhun 2014.

Linkkejä

- Janne Ruohisto: Parvityö - uusi tapa organisoitua, jakaa osaamista ja tehdä yhteistyötä. Artikkelit Sytyke-lehdessä 1/2013 <http://intunex.fi/2013/05/10/parvityo-uusi-tapa-organisoitua-jakaa-osaamista-ja-tehda-yhteistyota/>
- Janne Ruohisto: Sometun xTunen arviointi- ja kokeilujakson yhteenveto 8.4.2014 <https://drive.google.com/file/d/0B-GQqLt24H24bHNwSGFzQzc4R2M/edit?usp=sharing>
- Janne Ruohisto: Sometun xTunen käyttäjäkysely 4.12.2012 <https://drive.google.com/file/d/0B-GQqLt24H24TIQ2TE5yeHJ1aEE/edit?usp=sharing>
- Sometun xTunen käyttäjien palaute keväältä 2014 https://docs.google.com/forms/d/1d_KFYojplLDro7ge5Pb19YCwU5ovXKKPPN_va_BWv_yA/viewanalytics
- Sometun xTunen keskusteluryhmä Ningissä <http://www.sometu.fi/group/sometun-xtune>

Liite 1. Sometun verkostokyselyn taulukot

Taulukko 6. Sometun verkostokyselyyn vastanneet vuosina 2009, 2011 ja 2014.

	2009, lkm	2011, lkm	2014, lkm
Sometulaisia	1000	3800	4960
Vastaajia	134	216	125
Vastausprosentti	13 %	6 %	3 %

Taulukko 7. Vastaajien sukupuoli.

Sukupuoli	2009, lkm	2011, lkm	2014, lkm	2009, %	2011, %	2014, %
Naisia	85	129	89	63 %	60 %	71 %
Miehiä	49	87	36	37 %	40 %	29 %

Taulukko 8. Vastaajien ikä.

Ikä	2009, lkm	2011, lkm	2014, lkm	2009, %	2011, %	2014, %
30 v. tai nuorempi	11	14	3	8 %	6 %	2 %
31 - 44 v.	34	46	21	25 %	21 %	17 %
41 - 50 v.	51	81	31	38 %	38 %	25 %
yli 50 v	36	75	70	27 %	35 %	56 %

Taulukko 9. Miten löysit Sometun?

Miten löysit Sometun?	2009, lkm	2011, lkm	2014, lkm	2009, %	2011, %	2014, %
Sain linkin kollegalta	73	78	34	54 %	36 %	27 %
Löysin itse	44	69	47	33 %	32 %	38 %

Taulukko 10. Osallistuminen Sometun toimintaan.

Osallistuminen Sometun toimintaan	2009, lkm	2011, lkm	2014, lkm	2009, %	2011, %	2014, %
Osallistunut harvemmin kuin kerran kuussa	48	130	94	36 %	60 %	75 %
Osallistunut vähintään kerran kuussa	70	59	16	52 %	27 %	13 %

Taulukko 11. Osallistuminen Sometun tapahtumiin.

Osallistuminen Sometun tapahtumiin	2011, lkm	2014, lkm	2011, %	2014, %
Osallistunut	79	43	37 %	34 %
Ei osallistunut	137	82	63 %	66 %

Taulukko 12. Tieto- ja viestintätekniikan käyttökokemus vuosina.

Tieto- ja viestintätekniikan käyttökokemus vuosina	2009, lkm	2011, lkm	2014, lkm	2009, %	2011, %	2014, %
yli 15 v.	52	115	75	39 %	53 %	60 %
11 - 15 v.	40	53	23	30 %	25 %	18 %
5 - 10 v.	30	37	19	22 %	17 %	15 %
alle 5 v. tai ei aktiivinen	10	11	8	7 %	5 %	6 %

Taulukko 13. Opetuksen kehittäminen osana nykyistä toimintaa.

Opetuksen kehittäminen	2009, lkm	2011, lkm	2014, lkm	2009, %	2011, %	2014, %
Paljon	60	97	51	45 %	45 %	41 %
Kohtalaisesti	48	71	39	36 %	33 %	31 %
Vähän	19	34	21	14 %	16 %	17 %
Ei lainkaan	5	13	12	4 %	6 %	10 %